

[Lysholt Hansen]

under tvang. Vi er under en konstant og pågående påvirkning af den mode, som fabrikanterne ser deres største fordel i at sælge, og det får de titusinder til at opgive friheden og gå ind under den frivillige tvangs åg. De, der fremstiller tingene, spørger jo ikke, om varen duer, om folk har brug for den, eller om den vil gøre livet lettere og rigere. De spørger kun, om den kan sælges, og om den er tilstrækkelig usolid til, at der snart kan sælges en ny af samme slags. Derfor må vi altså føre en aktiv kulturpolitik.

Vi er født med fornuften og livsglæden i behold. Det andet er noget, der er os påtvunget af kræfter, der ikke vil vores vel, men deres eget, det vil sige, at i stedet for kun én slags arbejde, det lønnede, må der blive mange slags. Der må blive pligtarbejde og fritidsarbejde, fordi begge dele er godt for mennesker. Der må blive praktisk og intellektuelt arbejde, håndens og åndens arbejde. Vi må skabe et kultursamfund, hvor vi har frigjort os fra snærende bånd af forbrugsmæssig eller kulturel art, og det må efter min mening ske decentralt, men i samarbejde med staten.

Rammerne for vort kulturliv må gøres mere rummelige. Den hovedlinje, der er karakteristisk for vort kulturliv, at staten, amterne, og først og fremmest kommunerne lægger de økonomiske rammer for støtte til virksomheden, må ikke antastes. Det gælder også det princip, som må kunne bære gennem så mange storme, at borgerne, når rammerne er lagt, stort set selv kan bestemme, hvorledes de vil udfylde den virksomhed, der finder sted inden for disse rammer. Det skal også fortsat gælde for støtten til musik, teater, film, litteratur og alle de andre steder, hvor det gennemføres, så det stemmer godt med vore frihedsideer.

Denne tolerance, der også giver plads for kultur- og kunstudfoldelse, som man måske ikke selv kan fordrage, er altså for socialdemokratiet noget helt afgørende. De klassiske udtryksformers bærende funktion i kulturlivet berøres ikke. De vil fortsat være kernen i det hele, fordi de på så afgørende måde er med til at forme både samfundet og den enkelte, og fordi de er i evig bevægelse.

Lad mig bare nævne nogle eksempler. Kort og præcist: musikken. Vi har alle så ofte erfaret ved festlige lejligheder, ved folkelige møder osv., at den enstemmige sang besidder en fællesskabsskabende funktion.

Denne funktion kan imidlertid også al musik have. Ud over sin værdi som skønhedsfænomen har musikken altså også en social funktion, nemlig den at fremme den åndelige kontakt mellem menneskene. Også i den forstand er altså musikken kulturskabende.

Jeg vil også gerne have lov til at sige et par ord om bogen. Jeg skal nok lade være med at tale bibliotek, men jeg kan ikke forbi gå bogen, fordi der er så mange problemer med den netop lige i den nærmeste fremtid. Dens største dilemma i de kommende år er nemlig overhovedet at finde en udgiver til den kunstnerisk værdifulde bog. Bøger er jo alt for holdbare og for romaners vedkommende alt for tykke til at egne sig for vor tids smide-væk-samfund. For den, der skal fremstille en vare til anvendelse i den nye, ekstra fritid, er gode, tykke romaner, indbundet i solidt bind og trykt på fint papir jo ikke lige sagen. Ser vi på teatret, så vil jeg sige, at der er ingen tvivl for mig om, at teatret i vore dage spiller en lige så afgørende rolle for samfundet som i nogen tidligere tidsperiode. Men tør og vil vi så i demokratiet leve med det teater, hvor ordet er helt frit, frit til alle sider, blot det litterære niveau er i orden, også hvis det tilfældigvis skulle gå de styrende imod? Vi kan nemlig ikke altid gå ud fra, at digterne er på demokratiets side – det modbeviser vore erfaringer.

Bare et ord om filmen. Når man ser, hvilke film der er på biografernes repertoire, så er det åbenbart, at der ligger en stor fare i, at denne kunst- og underholdningsform, der når ud til så mange, og som virker så stærkt, beherskes af politiske diktatorer og forretningsfolk, der savner respekt for tænke- og ytringsfrihed.

Om pressen vil jeg gerne sige, at når det gælder kulturdebatten, så er den helt klart præget af den veched, der bunder i, at man faktisk mangler meninger. Da kulturstof normalt ikke sælger aviser og blade, lægges der også kun ringe vægt på kulturstoffet.

Radio og tv – der bliver sagt så meget om det, så jeg skal derfor undlade at sige det sædvanlige, men blot, for ikke at gøre det, pege på, hvor ringe kontakt man har med de bestående folkelige organisationer i radio og tv, og i hvor høj grad man henter radios og tv's medarbejdere, det vil sige sine embedsmænd, fra akademikernes kreds, hvilket bevirker, at så vigtige områder som arbejdsmar-